ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 30.8.2019 г.
COM(2019) 405 final

2019/0184 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за подписване от името на Европейския съюз на Споразумението между Европейския съюз и Република Беларус за облекчаване на визовия режим

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

В контекста на срещата на върха на Източното партньорство, проведена през май 2009 г., ЕС потвърди своята политическа подкрепа за процеса на пълно либерализиране на визовия режим в условия на сигурност и за насърчаване на мобилността чрез сключване на споразумения за облекчаване на визовия режим и обратно приемане с държавите от Източното партньорство. Съгласно общия подход за изработването на политика на ЕС относно облекчаването на визовия режим, договорен между държавите членки на равнище КОРЕПЕР през декември 2005 г., споразумения за облекчаване на визовия режим се сключват единствено ако е налице споразумение за обратно приемане.

Въз основа на това на 12 ноември 2010 г. Комисията представи на Съвета препоръка с оглед на получаването на указания за водене на преговори за споразумения с Република Беларус съответно за облекчаване на визовия режим за краткосрочно пребиваване и за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица.

След като на 28 февруари 2011 г. Съветът оправомощи Комисията[1], преговорите с Република Беларус започнаха официално в Брюксел на 12 юни 2014 г.

Проведени бяха още пет кръга преговори — на 24 ноември 2014 г. в Минск, на 12 март 2015 г. в Брюксел, на 20 юни 2017 г. в Минск, на 11 октомври 2018 г. и на 26 март 2019 г. в Брюксел. Главните преговарящи парафираха текста на споразумението на 17 юни 2019 г. чрез размяна на електронни писма.

Междувременно на 13 октомври 2016 г. Беларус, Европейският съюз и седем участващи държави членки (България, Румъния, Литва, Полша, Унгария, Финландия и Латвия) подписаха Съвместна декларация относно партньорство за мобилност.

Считано от 12 февруари 2017 г., гражданите на Европейския съюз са освободени от изискването за притежаване на виза за влизане и престой на територията на Република Беларус за срок до 5 дни, при условие че преминават границата на международното летище в Минск. На 24 юли 2018 г. този срок за безвизов престой беше удължен до 30 дни при същите условия. За сроковете на престой, превишаващи 30 дни и не по-дълги от 90 дни (в рамките на всеки 180-дневен период), Споразумението ще се прилага реципрочно.

Държавите членки бяха редовно информирани и с тях бяха проведени консултации в рамките на съответните работни групи на Съвета на всички етапи от преговорите. Окончателният проект на текста на Споразумението беше представен на работна група „Визи“ и беше цялостно одобрен на 5 април 2019 г. чрез процедура на мълчаливо съгласие.

На 17 април 2019 г. Европейският парламент беше информиран за приключването на преговорите по Споразумението за облекчаване на визовия режим и Споразумението за обратно приемане с писмо, изпратено от генералния директор на ГД „Миграция и вътрешни работи“ до председателя на Комисията по граждански свободи, правосъдие и

[1] Указанията за водене на преговори бяха изменени от Съвета на 2 март 2015 г., за да се включи възможността за суспендиране на безвизовия режим за притежателите на дипломатически паспорти въз основа на по-широк набор от причини, освен посочените в стандартните разпоредби за суспендиране, например във връзка с правата на човека и демокрацията, както и при злоупотреба с безвизовия режим.

вътрешни работи. Към писмото бяха приложени проектите на текстовете и на двете споразумения.

Предложеното решение относно сключването посочва необходимите вътрешни механизми за практическото прилагане на Споразумението. В него се посочва по-специално, че Комисията, подпомагана от експерти от държавите членки, представлява Съюза в рамките на Съвместния комитет по облекчаване на визовия режим, създаден по силата на член 12 от Споразумението.

Приложеното предложение представлява правният инструмент за сключване на Споразумението. Съветът ще вземе решение с квалифицирано мнозинство.

2. ЦЕЛ И СЪДЪРЖАНИЕ НА СПОРАЗУМЕНИЕТО

Споразумението между Европейския съюз и Република Беларус за облекчаване на визовия режим (наричано по-нататък: „Споразумението“) има за цел да облекчи, на основата на реципрочност, визовия режим за гражданите на Съюза и на Беларус за планиран престой от не повече от 90 дни в рамките на всеки 180-дневен период.

Комисията смята, че целите, определени от Съвета в неговите указания за водене на преговори, са постигнати и че проектът на споразумение е приемлив за Съюза.

Окончателното съдържание на Споразумението може да бъде обобщено, както следва:

– по принцип за всички кандидати за визи решението за издаване или неиздаване на виза ще трябва да се взема в срок от 10 календарни дни. Този срок може да бъде удължен до 30 календарни дни, когато е необходима по-задълбочена проверка по заявлението. В спешни случаи срокът за вземане на решение може да бъде съкратен до два работни дни или по-малко. По правило на кандидатите за визи може да бъде насрочен час за подаване на заявление в срок от две седмици от датата, на която поискат такъв час, а в спешни случаи — незабавно или без насрочен час;

– таксата за обработване на заявленията за издаване на виза, подадени от граждани на Европейския съюз и на Република Беларус, се определя на 35 EUR. Тази такса ще се заплаща от всички кандидати за виза. Наред с това следните категории лица ще са освободени изцяло от таксата за виза: деца на възраст под 12 години, лица с увреждания, близки роднини, членове на официални делегации, участващи в правителствени дейности, ученици, студенти, докторанти, представители на гражданското общество, при хуманитарни случаи, както и лица, участващи в научни, културни и художествени дейности и в спортни събития;

– в случай че страните решат да си сътрудничат с външен изпълнител, наред с другото, за приемането на заявленията за издаване на визи таксата, която ще трябва да бъде платена на външния изпълнител, не може да надвишава 30 EUR. Трябва да продължи да бъде възможно гражданите на страните да подават заявленията направо в консулствата, доколкото това е осъществимо, например когато са налице достатъчно на брой служители, за да се справят с обема на работата и изпълнението на задълженията по Споразумението;

– документите, които трябва да бъдат представени във връзка с целта на пътуването, са опростени за следните категории кандидати: близки роднини, бизнесмени, членове на официални делегации, ученици, студенти и докторанти, участници в научни, културни и спортни прояви, журналисти, лица, които присъстват на военни и граждански погребения (включително роднини), представители на гражданското общество, лица, които поради професията, която упражняват, участват в международни изложения, конференции, симпозиуми, семинари или други подобни

прояви, шофьори, извършващи международни услуги по превоз на товари и пътници, участници в официални програми за обмен между побратимени градове, лица на посещение по медицински причини, лица, участващи в международни спортни прояви, членове на влакови, хладилни и локомотивни екипажи и участници в официални програми на ЕС за трансгранично сътрудничество. За тези категории лица с оглед на обосновката на целта на пътуването могат да бъдат изискани само документите, изброени в Споразумението. По правило не се изискват други обосновки, покани или потвърждения, предвидени в законодателството на държавите членки или на Република Беларус;

– съществуват и опростени критерии за издаване на многократни визи за следните категории лица:

а) членове на национални и регионални правителства, парламенти и съдилища, постоянни членове на официални делегации, съпрузи и деца, посещаващи граждани на Европейския съюз, които пребивават законно на територията на Беларус или граждани на Беларус, които пребивават законно в държавите членки, или граждани на ЕС, пребиваващи на територията на държавите членки, на които са граждани, или граждани на Република Беларус, които пребиват на територията на Беларус: многократни визи със срок на валидност 5 години (или по-кратък, ако намерението за редовно пътуване е очевидно ограничено, например когато срокът на валидност на мандата на кандидата или на разрешението за законно пребиваване е по-кратък);

б) участници в научни, културни, официални програми за обмен или трансгранични програми, международни спортни прояви, журналисти, студенти, членове на официални делегации, представители на организации на гражданското общество, лица, които поради професията, която упражняват, участват в международни изложения, конференции, симпозиуми, семинари или други подобни прояви, шофьори, извършващи международни превози на товари, и екипажи на влакове, както и лица, които се нуждаят да извършват редовно посещения по медицински причини: многократни визи с валидност 1 година;

в) същите категории като посочените в буква б): следва да се издават визи с валидност от най-малко 2 години и най-много 5 години (при условие че през предходните две години законно са използвали 1-годишната многократна виза, освен ако необходимостта или намерението да се пътува често не са очевидно ограничени до по-кратък период);

– гражданите на Европейския съюз и на Република Беларус, които притежават валидни биометрични дипломатически паспорти, както и притежателите на валидно разрешение на ЕС за преминаване, са освободени от изискването за притежаване на виза за краткосрочно пребиваване. Първата оценка на сигурността и неприкосновеността на системата за издаване на беларуски дипломатически паспорти, включително на техните защитни елементи, беше представена от Комисията през април 2015 г., като бе отчетен задоволителен резултат по отношение на системата за издаване. Равнището на сигурност на беларуските дипломатически паспорти обаче не беше сметнато за достатъчно високо от някои държави членки. Впоследствие Република Беларус информира, че ще започне да издава биометрични паспорти в съответствие с най-новите насоки и препоръки на Международната организация за гражданско въздухоплаване от началото на 2020 г. и прие да ограничи премахването на визите до биометричните дипломатически паспорти

(допълнително изискване, което не се съдържа в указанията за водене на преговори). На шестия и последен кръг от преговорите на 26 март 2019 г. Република Беларус представи на Комисията актуализирана информация относно системата за издаване и техническите спецификации на тези паспорти и се ангажира да предостави най-късно до октомври 2019 г. образец на новия биометричен паспорт и на окончателните технически спецификации. При тези обстоятелства окончателната оценка на системата за издаване на паспорти на Беларус ще трябва да бъде направена от Комисията, след консултация с държавите членки, преди сключването на Споразумението;

– заключителните клаузи предвиждат страните да могат да суспендират изцяло или частично Споразумението (например да суспендират премахването на визите за притежателите на дипломатически биометрични паспорти) по всякакви причини. Следователно тази разпоредба обхваща основания за суспендиране като нарушение на разпоредба на Споразумението или злоупотреба с такава, като например премахването на визите за притежателите на дипломатически паспорти (член 10) от съображения, свързани с правата на човека и демокрацията (които са споменати също така в преамбюла на Споразумението), както и липсата на сътрудничество в областта на обратното приемане и/или незадоволително прилагане на Споразумението за обратно приемане;

– в заключителните разпоредби се предвижда също така, че Споразумението за облекчаване на визовия режим може да влезе в сила едва на датата на влизане в сила на Споразумението за обратно приемане;

– значението на основните принципи, ръководещи сътрудничеството между страните, както и задълженията и отговорностите, включително зачитането на правата на човека и демократичните принципи, произтичащи от съответните международни инструменти, с които те са обвързани, се подчертават в преамбюла на Споразумението;

– в протокол се разглежда особеният случай на държавите членки, които все още не прилагат изцяло достиженията на правото от Шенген, и тяхното едностранно признаване на шенгенските визи и разрешенията за пребиваване, издадени на граждани на Република Беларус с цел транзитно преминаване през тяхна територия в съответствие с Решение № 565/2014/ЕС;

– към Споразумението е приложена съвместна декларация относно сътрудничеството във връзка с документите за пътуване и редовния обмен на информация относно сигурността на документите за пътуване;

– Към Споразумението е приложена съвместна декларация относно хармонизирането на информационните процедури за издаването на визи за краткосрочно пребиваване и на документите, които се подават при кандидатстване за виза за краткосрочно пребиваване;

– особените случаи на Дания, Обединеното кралство и Ирландия са отразени в преамбюла и в съвместни декларации, приложени към Споразумението. Тясното асоцииране на Исландия, Норвегия, Швейцария и Лихтенщайн към изпълнението, прилагането и развитието на достиженията на правото от Шенген е отразено в съвместна декларация към Споразумението[2];

[2] Преамбюлът и Съвместната декларация относно положението на Обединеното кралство може да се наложи да бъдат преразгледани след оттеглянето на Обединеното кралство.

– към споразумението е приложена съвместна декларация относно консулския персонал, за да се отрази значението, което страните придават на наличието на достатъчен брой служители в своите консулства, за да се гарантира ефективното изпълнение на Споразумението.

3. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Настоящото предложение се представя на Съвета, който да разреши Споразумението да бъде подписано.

Правното основание за настоящото предложение е член 77, параграф 2, буква а) от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) във връзка с член 218, параграф 5 от него.

• Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

Не се прилага.

• Пропорционалност

Настоящото предложение не надхвърля необходимото за постигане на преследваната цел, а именно подписването на международно споразумение за облекчаване на визовия режим за гражданите на Беларус и на Съюза.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението не води до допълнителни разходи за бюджета на ЕС.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

С оглед на горепосочените резултати Комисията предлага Съветът да реши Споразумението да бъде подписано от името на Съюза и да упълномощи Генералния секретариат на Съвета да изготви съответния акт за предоставяне на пълномощия.

2019/0184 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за подписване от името на Европейския съюз на Споразумението между Европейския съюз и Република Беларус за облекчаване на визовия режим

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 77, параграф 2, буква а) във връзка с член 218, параграф 5 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

(1) На 28 февруари 2011 г. Съветът упълномощи Комисията да започне преговори с Република Беларус за споразумение между Европейския съюз и Република Беларус за облекчаване на визовия режим („Споразумението“), успоредно с преговорите за споразумение за обратно приемане на незаконно пребиваващи лица. Преговорите приключиха успешно с парафирането на Споразумението на 17 юни 2019 г. чрез размяна на електронни писма.

(2) В декларацията от срещата на върха на Източното партньорство, проведена на 7 май 2009 г., Съюзът и държавите партньори заявиха политическата си подкрепа за либерализирането на визовия режим в условия на безопасност и сигурност и потвърдиха намерението си своевременно да предприемат поетапни мерки за безвизов режим на пътуване за своите граждани.

(3) Целта на Споразумението е да се облекчи, на основата на реципрочност, визовият режим за гражданите на Съюза и на Беларус за планиран престой от не повече от 90 дни в рамките на всеки 180-дневен период.

(4) Настоящото решение представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген, в които Обединеното кралство не участва, в съответствие с Решение 2000/365/ЕО на Съвета от 29 май 2000 г. относно искането на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген[1]; следователно Обединеното кралство не участва в неговото приемане и не е обвързано от него, нито от неговото прилагане.

(5) Настоящото решение представлява развитие на разпоредбите на достиженията на правото от Шенген, в които Ирландия не участва в съответствие с Решение 2002/192/ЕО на Съвета от 28 февруари 2002 г. относно искането на Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от

[1] Решение 2000/365/ЕО на Съвета от 29 май 2000 г. относно искането на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген (ОВ L 131, 1.6.2000 г., стр. 43).

Шенген[2]; следователно Ирландия не участва в неговото приемане и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.

(6) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящото решение и не е обвързана от него, нито от неговото прилагане.

(7) Поради това Споразумението следва да бъде подписано от името на Съюза, при условие че бъде сключено на по-късна дата, и приложените към него съвместни декларации следва да бъдат одобрени,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Подписването на Споразумението между Европейския съюз и Република Беларус за облекчаване на визовия режим се одобрява от името на Съюза, при условие че посоченото споразумение[3] бъде сключено.

Член 2

Съвместните декларации, приложени към Споразумението, се одобряват от името на Съюза.

Член 3

Генералният секретариат на Съвета изготвя акта за предоставяне на пълномощия за подписване на Споразумението, при условие че то бъде сключено, на лицето или лицата, посочени от преговарящия по Споразумението.

Член 4

Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му.

Съставено в Брюксел на […] година.

За Съвета
Председател

[2] Решение 2002/192/ЕО на Съвета от 28 февруари 2002 г. относно искането на Ирландия да участва в някои разпоредби от достиженията на правото от Шенген (ОВ L 64, 7.3.2002 г., стр. 20).

[3] Текстът на споразумението ще бъде публикуван заедно с решението за сключването му.